

การจัดหลักสูตรการศึกษาบนฐานทฤษฎีพหุปัญญาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ชนลาวัณย์ เพียรคำ¹

บทคัดย่อ

ในยุคปฏิรูปการศึกษา หลักสูตรเป็นองค์ประกอบอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรเป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียน หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการศึกษา สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสังคมไทยในยุคประเทศไทย 4.0 เช่น มีการบูรณาการพหุปัญญาในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ตามความความต้องการและความสนใจของผู้เรียน บทความฉบับนี้ขอนำเสนอทฤษฎีพหุปัญญาและแนวทางการนำทฤษฎีไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน

คำสำคัญ: ปฏิรูปการศึกษา ทฤษฎีพหุปัญญา ประเทศไทย 4.0

¹รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ที่อยู่: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) 179 ซอยสุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

Email: chusri_science@hotmail.com

An Educational Curriculum Based on Multiple Intelligence Theory of the Demonstration School (Secondary Education Division) at Srinakharinwirot University, Prasarnmitr

Thanalawan Pleankha¹

Abstract

In the educational reform era, the curriculum is one of the most important components of any educational institution, as the curriculum is a way to grow the learners. The curriculum is at the heart of the study. Therefore, it is necessary to have appropriate curriculums that are appropriate to the environment of Thai society in Thailand 4.0 era, e.g., Multiple Intelligence in the classroom in order to create an opportunity to participate in the learning process to satisfy the needs and interests of students. This article presents the theory of Multiple Intelligence and approaches for an application of the theory in classroom activities.

Key words: Educational reform, Multiple Intelligences, Thailand 4.0

¹รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ที่อยู่: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) 179 ซอยสุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

Email: chusri_science@hotmail.com

บทนำ

การศึกษาในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างยิ่ง และมีความจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาของไทย สามารถเผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างมีศักยภาพ (Piyawarotai, 2546) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้กล่าว ถึงการจัดการศึกษาว่าการจัดการศึกษาต้องจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ข้อ 3 ที่เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (Ministry of Education, 2544) ฉะนั้น การศึกษาไทยต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากขึ้น การทำหลักสูตร การทำสื่อ ตลอดจนการวัดประเมินผล ต้องคำนึงถึงความพึงพอใจและความต้องการของผู้เรียนต้องมีการสำรวจและสอบถามความต้องการทางการเรียน (Learning Need Assessment) ว่าผู้เรียนต้องการเรียนรู้อะไร มีความถนัดและความสนใจในด้านใดเพื่อนำมาออกแบบหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการเพราะการเรียนคือการพัฒนาตัวของผู้เรียนการศึกษาจึงต้องจัดตามความต้องการของผู้เรียน และตามสิทธิ์

ที่เขาควรจะได้รับ (Kaewdang, 2540) ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรตามกฎหมายการศึกษา ขั้นตอน หลักการบริหารตลอดจนบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ เพื่อจะได้นำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ งานบริหารวิชาการจึงกลายเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ในปัจจุบันนี้ปัญหาด้านการศึกษาที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไขคงปฏิเสธไม่ได้ว่า คือ ปัญหาด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องร่วมกันแก้ไข (Taengpech, 2550) รวมถึงการศึกษาของไทยจะให้ความสำคัญกับพุทธิพิสัยมากจนเกินไป จนทำให้ผู้เรียนขาดสมดุลทางการเรียนรู้และการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้การกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานวิชาการแบ่งออกเป็น 3 พิสัย ซึ่งประกอบด้วย พุทธิพิสัย (Cognitive domain) เป็นความสามารถทางด้านสติปัญญาความฉลาดเฉลียวทางการเรียน ทั้งนี้มุ่งเน้นที่ด้านวิชาการเป็นหลัก โดยเริ่มจาก ความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินค่า (Evaluation) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นความชำนาญคล่องแคล่วในการปฏิบัติหรือกระทำโดยมีความถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งสมองจะเป็นตัวสั่งการให้เกิดการรับรู้และตอบสนองผ่านประสาทสัมผัส จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นความสามารถทางด้านความรู้สึกนึกคิด ทั้งนี้มุ่งเน้นที่การทำ

ความเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น โดยเริ่มจากการรับรู้ (Receiving) การตอบสนอง (Responding) การเห็นคุณค่า (Valuing) การจัดระบบ (Organizing) และบุคลิกภาพ (Characterizing) เป็นความสามารถที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกล้วน แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมตามที่รับรู้และตอบสนอง

งานบริหารวิชาการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม) ได้เล็งเห็นความสำคัญถึงศักยภาพของแต่ละบุคคล และมีความเชื่อว่าผู้เรียนสามารถที่จะพัฒนาศักยภาพหรือปัญญาด้านต่างๆ ให้สูงขึ้นได้ตามความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ที่ได้ศึกษาถึงศักยภาพของมนุษย์แต่ละคนมีความสามารถหรือความฉลาดที่หลากหลาย จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้เต็มความสามารถ จากรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้นำมาปรับใช้กับการจัดแผนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยแบ่งออกเป็น 19 วิชาเอก ประกอบด้วย วิชาเอกวิทยาศาสตร์ วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาเอกภาษาอังกฤษ-อาเซียน วิชาเอกภาษาอังกฤษ IEM (Innovative English Major) วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส วิชาเอกภาษาจีน วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น วิชาเอกวิทยาศาสตร์ SGS (Smart Global Science) วิชาเอกคณิตศาสตร์-วิศวกรรม วิชาเอกทัศนศิลป์ วิชาเอกแอนิเมชัน วิชาเอกออกแบบ วิชาเอกดิจิทัล มีเดียอาร์ต วิชาเอกคอมพิวเตอร์ วิชาเอกดุริยางคศิลป์ วิชาเอกพลศึกษา วิชาเอกอาหาร-การโรงแรม และวิชาเอกศิลปะการแสดง สอดคล้องกับ Khamanee (2552) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาควรจัดระบบ

การศึกษาให้มีความสัมพันธ์กันและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงแนวทางการจัดการศึกษาตามทฤษฎีพหุปัญญาจะสามารถตอบสนองการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปที่มีฐานความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (Office of The National Education Commission, 2544)

ทฤษฎีพหุปัญญา

ทฤษฎีพหุปัญญา ของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ผู้บุกเบิกทฤษฎีพหุปัญญา (Gardner, H. 1993; Fanchearn, 2552) ได้เขียนหนังสือชื่อ “Frames of Mind : The Theory of Multiple Intelligences” ขึ้นให้เห็นถึงความหลากหลายทางปัญญาของมนุษย์ ซึ่งมีหลายด้าน หลายมุม แต่ละด้านก็มีความอิสระในการพัฒนาตัวของตัวเองให้เจริญงอกงาม ในขณะเดียวกันก็มีการบูรณาการเข้าด้วยกัน เติมเต็มซึ่งกันและกัน แสดงออกเป็นเอกลักษณ์ทางปัญญาของแต่ละคน โดยกล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้เต็มความสามารถ ไว้ 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความสามารถด้านภาษา (Linguistic Intelligence) 2) ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence) 3) ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ (Visual-Spatial Intelligence) 4) ความสามารถทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence) 5) ความสามารถทางด้านดนตรี (Musical Intelligence) 6) ความสามารถด้าน

มนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) 7) ความสามารถในการรู้จักตนเอง (Intrapersonal Intelligence) 8) ความสามารถด้านความเข้าใจสภาพธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) แนวคิดนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเกี่ยวกับ “เชาวปัญญา” เป็นอย่างมาก และกลายเป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลอย่างกว้างขวางต่อการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

ความหมายของพหุปัญญา

พหุปัญญา หมายถึง แนวคิดที่เกี่ยวกับความเก่งความฉลาดของบุคคล โดยความเก่งความสามารถและความฉลาดดังกล่าวนั้นถูกควบคุมโดยสมองแต่ละส่วน หากสมองส่วนที่ควบคุมความเก่งนั้นได้รับความกระทบกระเทือนจนผิดปกติก็จะทำให้ความเก่งด้านนั้นหมดไปหรือพัฒนาได้ไม่เต็มที่ หรือไม่สามารถแสดงออกซึ่งความเก่งนั้น ๆ ได้ และด้วยสติปัญญาความสามารถที่หลากหลายของบุคคลที่มีความสามารถที่มาจากการถูกควบคุมโดยสมองแต่ละส่วน และการพัฒนาสมองต้องได้รับการเลี้ยงดูจากสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม การส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีเป้าหมาย คิดอย่างมีเหตุผล และต้องจัดให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้พัฒนาความสามารถทางสติปัญญาของบุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Tosom, 2552)

ประเภทของทฤษฎีพหุปัญญา

ใน พ.ศ. 2526 การ์ดเนอร์ ได้เสนอว่าปัญญาของมนุษย์มีอยู่อย่างน้อย 7 ด้าน คือ ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ดานมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรีด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการเข้าใจตนเอง ต่อมาใน พ.ศ. 2540 ได้เพิ่มเติมเข้ามาอีก 1 ด้าน คือด้านธรรมชาติวิทยา เพื่อให้สามารถอธิบายได้ครอบคลุมมากขึ้น จึงสรุปได้ว่า พหุปัญญา ตามแนวคิด ของการ์ดเนอร์ มีปัญญาอยู่อย่างน้อย 8

ด้าน (Sirirattrekha, 2549, Pibulchol, 2544) ดังนี้

ป ญ ญา ต าน ภ า ษา (Linguistic Intelligence) คือ ความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างชัดเจน จะเห็นวามนุษย์เท่านั้นที่สื่อสารผ่านภาษาเขียน และในการสื่อสารด้วยการอ่าน เขียน ฟังหรือพูด มนุษย์ต่างใช้องค์ประกอบที่สำคัญของความสามารถพิเศษด้านนี้ทั้งสิ้น ที่สำคัญไปกว่านั้น มนุษย์สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมและความเข้าใจสู่ความรู้ใหม่และสามารถอธิบายความเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นได้ ความสามารถด้านภาษาที่ทำให้มนุษย์สามารถทำให้ตนเองเป็นที่เข้าใจได้ นับเป็นความสามารถพิเศษที่สำคัญที่สุดด้านหนึ่งของพหุปัญญา เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนสร้างสรรค์คิด กลาการใช้ภาษาทั้งส่วนโครงสร้างและรูปแบบ โดยเริ่มต้นจากความสามารถในการจำและสร้างศัพท์สำนวนจากการเห็น การได้ยิน และในบางกรณีจากการสัมผัสและพัฒนาทักษะอ่าน เขียน พื้นฐานไปสู่รูปแบบทางภาษาที่ซับซ้อนขึ้น เช่น เรื่องราว ความเรียง โคลงกลอน กลวิธีทางภาษา อาทิ การใช้อุปมาอุปมัย การใช้ภาษาที่เกินจริง การใช้สัญลักษณ์ และไวยากรณ์ เป็นต้น ผู้ที่พัฒนาถึงขีดสุดทางภาษาคือ ผู้ที่สามารถผสมผสานเสียงและความหมายออกมาเป็นภาษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน และในการพูดที่ลึกซึ้งกินใจผู้ฟังได้ ลักษณะเด่นของผู้ที่มีปัญญาด้านภาษา คือ เป็นผู้ชอบภาษา ไม่วาจะเป็นการอ่าน เขียน หรือพูด สามารถจับวิธีการออกเสียง จับความหมาย และวิธีการใช้ภาษาได้ดีชอบเล่นคำหรือคิดค้นเกมเกี่ยวกับคำศัพท์ขึ้นเอง ซึ่งความสามารถพิเศษนี้สามารถแสดงออกได้ด้วยการเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน สะกิดคำได้คล่อง เปนหนอนหนังสือตัวยง เปนนักเล่านิทานเผลปากเอก เปนนักโตวาทีเผลปากกล้า หรือ เปนผู้เรียนภาษาคนเก่ง อีกทั้ง ปัญญาดานภาษา ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ด้วยการพูด หรือเขียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนหนังสือได้ดี เพราะกิจกรรมที่โรงเรียนล้วน

ต้องใช้ปัญญาด้านภาษาทั้งสิ้น เช่น อ่าน เขียน สะกดคำ รายงานหน้าชั้นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในชั้นเรียน และยัง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถท่องเที่ยวไปตามที่ต่าง ๆ พบปะผู้คน และค้นพบสิ่งแปลกใหม่ได้ด้วยการ อ่านหนังสือ โดยในแต่ละวันผู้เรียนสามารถพัฒนาปัญญาด้านภาษาได้โดย การอ่านหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือหนังสือการ์ตูน ฝึกฝนการแต่งโคลงกลอนและเขียนเรื่อง เขียนหรือ แต่งบทละคร ติดตามข่าว เล่าเรื่องตลก เขียนจดหมาย ขอความ สั้น ๆ และอีเมล พูดอธิบายสิ่งที่เชื่อ แต่งกลอนสด ฟังรายการสนทนาหรือละครวิทยุ ดูหนัง ฟังเทป บทเรียน

ปัญญาตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence) คือ ความสามารถในการใช้เหตุผลแบบนิรนัย (deductive reasoning) หรือการใช้เหตุผลที่มาจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย และความสามารถในการใช้เหตุผลแบบอุปนัย (inductive reasoning) หรือ การให้เหตุผลด้วยข้อเท็จจริงหรือข้อมูลต่างๆแล้วสรุปลงเป็นกฎ การแก้ปัญหาที่เป็นนามธรรม และเข้าใจความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยทั่วไปหลักสูตรคณิตศาสตร์จะบรรจุทักษะการใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ(critical thinking) เกี่ยวกับการจัดเรียงลำดับ การวิเคราะห์และการประมาณการอย่างชัดเจน แต่สิ่งที่ยังต้องการต่อก็คือ ความ มุ่ง มั่น (persistence) ความเที่ยงตรง (precision) และการให้รายละเอียด (elaboration) ครูจะต้องหาแนวทางการจัดการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะเหล่านี้ในช่วงโมงเรียน ลักษณะเด่นของผู้ที่มีปัญญาตรรกะและคณิตศาสตร์ คือ ผู้ที่มีปัญญาตรรกะและคณิตศาสตร์ จะสามารถเข้าใจและจดจำเรื่องจำนวนนับและแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้ง่าย ชอบคิดค้นรูปแบบ เข้าใจเหตุและผลทาง

วิทยาศาสตร์ได้ดีชอบคิดปริศนาคำทาย ชอบเล่นเกมลับสมองหรือเกมที่ต้องมีการวางแผนสนใจการทำงานของคอมพิวเตอร์หรือชอบเขียนโปรแกรมด้วยตนเอง คิดเลขในใจ ชอบตั้งรหัสลับส่วนตัว ชอบทดลองวิทยาศาสตร์ ชอบเรียนรู้เกี่ยวกับโปรแกรม และภาษาทางคอมพิวเตอร์หรือสื่อบนเครื่องรากล๊อป

ปัญญาตามมิติสัมพันธ์ (Visual-Spatial Intelligence) คือ ความสามารถในการรับรู้ภาพที่มองเห็นในโลกได้อย่างถูกต้องและสามารถนำประสบการณ์จากการเห็นนั้นมาสร้างชิ้นใหม่ เป็นความสามารถที่เกี่ยวพันกับการเห็นรูปร่าง สี รูปทรง สัมผัส และลักษณะพื้นผิวด้วยมุมมองของจิต และถ่ายทอดออกมาเป็นงานศิลป์ที่เห็นได้เป็นรูปธรรม ความสามารถด้านนี้เกิดจากความไวในการรับรู้ของกลไกประสาทสัมผัสต่อสิ่งที่อยู่รอบตัว สายตาจะแยกแยะ สี รูปร่าง รูปทรง มิติ ความกว้าง ยาว หนา สูง และความสัมพันธ์ต่างๆ ในขณะที่เกิดการพัฒนาความสามารถด้านนี้ การประสานของตา-มือ และกล้ามเนื้อมัดเล็กๆที่ควบคุม จะกระตุ้นให้แต่ละคนสร้างมโนภาพการรับรู้ในรูปร่างและสีในสื่อต่างๆกันออกไป จิตรกร ประติมากร สถาปนิก นักจัดสวน นักออกแบบ ล้วนถ่ายทอดสิ่งที่ปรากฏในจินตนาการไปสู่สิ่งใหม่ที่กำลังทำหรือปรับเปลี่ยน โดยลักษณะนี้การรับรู้ภาพที่มองเห็นจึงเป็นสิ่งที่ผสมผสานของความรู้ ประสบการณ์ อารมณ์และจินตนาการเดิมที่สร้างสรรค์ออกมาเป็นภาพใหม่ให้ผู้อื่นได้ชม ลักษณะเด่นของผู้ที่มีปัญญาตามมิติสัมพันธ์ หลักสำคัญของปัญญาตามมิติสัมพันธ์คือ การเรียนรู้และคิดเป็นภาพ ซึ่งไม่ใช่เพียงที่เกิดขึ้นในความคิดเท่านั้น ผู้เรียนอาจเป็นผู้ที่จดจำหน้าตาหรือสถานที่ใดแม่นยำ มักสังเกตเห็นรายละเอียดเล็กๆ น้อย ๆ ที่คนอื่นมองข้าม พูดง่าย ๆ ก็คือ ผู้เรียนจดจำสิ่งต่างๆ ที่เรียนรู้เป็นภาพแทนที่จดจำเป็นคำพูดและสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ในเนื้อที่หนึ่ง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น สามารถจินตนาการว่าจะจัดห้องใหม่อย่างไร

ได้หลายแบบโดยที่ไม่ต้องเคลื่อนย้ายเฟอร์นิเจอร์เลยสักชิ้น ผู้เรียนแสดงความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ได้จากการอ่านแผนที่เพื่อหาเส้นทางที่ไม่คุ้นเคย หรือสามารถรู้ของแล้วตอกกลับเข้าไปใหม่ได้อย่างชำนาญ

ปัญญาदानร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence) คือความสามารถในการควบคุมและแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึก โดยใช้ไวยวะสวนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมถึงความสามารถในการใช้มือประดิษฐ์ ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส สำหรับผู้มีปัญญาดานนี้โดดเด่นมักจะเป็นนักกีฬา หรือไม่กี่ศิลปินในแขนงนักแสดง นักฟอน นักเต้น นักบัลเล่ย์ หรือนักแสดงกายกรรม ลักษณะเด่นของผู้ที่มีปัญญาดานร่างกายและการเคลื่อนไหว คือคนที่สามารถเรียนรู้และคิดได้ดีในขณะที่ร่างกายได้เคลื่อนไหว รวมทั้งสามารถใช้ร่างกายแสดงความเป็นตัวเองและทักษะต่าง ๆ มักพึงพอใจร่างกายของตนเอง บางทีอาจเป็นนักกีฬา หรืออาจใช้ร่างกายในเชิงศิลปะ เช่น ชอบเต้นรำ หรือชอบทำงานฝีมือ อย่างเช่นงานหัตถกรรม งานปูน การก่อสร้าง เครื่องยนต์กลไก หรืองานซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ ผู้เรียนที่มีปัญญาดานนี้มักเป็นนักฟุตบอลคนเก่ง ทำงานเย็บปักถักร้อยได้คล่อง ปั่นดินน้ำมัน ฝีมือด้านการแสดงละคร มายากล

ปัญญาदानดนตรี (Musical Intelligence) คือความสามารถในการซึมซับและเข้าถึงสุนทริยภาพทางดนตรี ทั้งการได้ยิน การรับรู้ การจดจำ และการแต่งเพลง สามารถจดจำจังหวะ ทำนอง และโครงสร้างทางดนตรีได้ดี และถ่ายทอดออกมาโดยการฮัมเพลง เคาะจังหวะ และร้องเพลง สำหรับผู้มีปัญญาดานนี้โดดเด่นมักจะเป็นนักดนตรี นักประพันธ์เพลง ลักษณะเด่นของผู้ที่มีปัญญาดานดนตรี คือคนที่รักดนตรี ชื่นชอบดนตรีหลายจังหวะ หลากแนว สามารถจับสังเกตได้วาเสียงดนตรีหรือเสียงร่อนนั้นถูกหรือผิด

สามารถจับตัวโน้ตและคอร์ดของเพลงที่ฟังได้ แยกแยะเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นได้ ชอบเล่นดนตรี ชอบฟังเพลง ชอบไปดูคอนเสิร์ต อาจชอบแต่งเพลง ชอบทำเครื่องดนตรีขึ้นเอง

ปัญญาदानมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) คือความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น ทั้งด้านความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ และเจตนาที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน มีความไวในการสังเกต สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง สามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม สร้างมิตรภาพได้ง่าย เจรจาต่อรอง ลดความขัดแย้ง สามารถจูงใจผู้อื่นได้ดี เป็นปัญญาดานที่จำเป็นต่อมีอยู่ในทุกคน แต่สำหรับผู้ที่มีปัญญาดานนี้โดดเด่น มักจะเป็นครูบาอาจารย์ ผู้ให้คำปรึกษานักการทูต เซลแมน พนักงานขายตรง พนักงานต้อนรับ ประชาสัมพันธ์ นักการเมือง หรือนักธุรกิจ ลักษณะเด่นของผู้ที่มีปัญญาดานมนุษยสัมพันธ์ มักมีมนุษยสัมพันธ์หรือความชอบในการคบหาผู้คน มากหนาหลายตานั้นแสดงออกได้หลายวิธี เริ่มจากวิธี ง่าย ๆ ซึ่งใดแก ชอบทำงาน ชอบเรียน ชอบช่วยเหลือ และชอบอยู่กับคนเยอะ ๆ สามารถเข้าใจความรู้สึก ความต้องการ และเหตุผลในการกระทำของผู้อื่น อีกทั้งยังชอบทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่หรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้ดีคนที่มีความปัญญาดานมนุษยสัมพันธ์มักได้เป็นหัวหน้าชมรมหรือหัวหน้าผู้เรียนในโรงเรียน มีเพื่อนมาก ชอบช่วยเหลือเกลี้ยกล่อมเพื่อนมีปัญหา และสามารถจูงใจให้ผู้อื่นทำตามตนเองได้

ปัญญาदानการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) คือความสามารถในการรู้จัก ตระหนักรู้ในตนเอง สามารถรู้เท่าทันตนเอง ควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ และสถานการณ์ รู้ว่าเมื่อไหร่ควรเผชิญหน้า เมื่อไหร่ควรหลีกเลี่ยง เมื่อไหร่ต้องขอความช่วยเหลือ มองภาพตนเองตามความเป็นจริง รู้ถึงจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของตนเอง ในขณะเดียวกันก็รู้วาทนมีจุดแข็ง หรือความสามารถในเรื่องใด มีความรู้เท่าทันอารมณ์

ความรู้สึก ความคิด ความคาดหวัง ความปรารถนา และตัวตนของตนเองอย่างแท้จริง เป็นปัญญาด้านที่จำเป็นอย่างยิ่งอยู่ในทุกคนเช่นกัน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า และมีความสุข สำหรับผู้มีปัญญาด้านนี้โดดเด่นมักจะเป็นนักคิด นักปรัชญา หรือนักวิจัย ลักษณะเด่นของผู้ที่มีปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง เมื่อผู้เรียนมีปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง ผู้เรียนจะรู้จักตนเอง รู้ว่าตนเองเป็นคนอย่างไร มีความสามารถด้านไหน เข้าใจความรู้สึกของตนเองได้ดีกว่าผู้อื่น อีกทั้งยังสามารถกำหนดเป้าหมายของตนเองเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ตนเองพบ และรู้ข้อดีข้อด้อยของตนเอง ผู้เรียนสามารถแสดงปัญญาในด้านนี้ออกมาด้วยการจัดบันทึกส่วนตัว แก้ปัญหาในชีวิตวางแผนสำหรับอนาคต ใช้เวลาทบทวนเรื่องราวที่ผ่านมา สนใจในเรื่องศาสนาหรือจิตวิทยา หรือสามารถเข้าใจและยอมรับอารมณ์ของตัวเองที่แปรเปลี่ยนไปทุกวันได้ โดยในแต่ละวันผู้เรียนสามารถพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจตนเองได้ เช่น ทำบันทึกส่วนตัว ทำรายการสิ่งที่ชอบและสิ่งที่ไม่ชอบ กำหนดเป้าหมายของตนเอง จินตนาการถึงอาชีพที่อยากทำในอนาคต การอ่านหนังสือที่ช่วยพัฒนาตนเอง เอาใจใส่เรื่องการกิน การออกกำลังกาย และสุขภาพอนามัยของตนเอง

ปัญญาด้านธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence) คือ ความสามารถในการรู้จัก และเข้าใจธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง เข้าใจกฎเกณฑ์ปรากฏการณ์ และการรังสรรค์ต่าง ๆ ของธรรมชาติ มีความไวในการสังเกต เพื่อคาดการณ์ความเป็นไปของธรรมชาติ มีความสามารถในการจัดจำแนก แยกแยะประเภทของสิ่งมีชีวิต ทั้งพืชและสัตว์ สำหรับผู้มีปัญญาด้านนี้โดดเด่น มักจะเป็นนักธรณีวิทยา นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย หรือนักสำรวจธรรมชาติ ลักษณะเด่นของผู้ที่มีปัญญาด้านธรรมชาติวิทยาเมื่อคิดถึงปัญญาด้านธรรมชาติวิทยาสิ่งแรกที่ผู้เรียนนึกถึงก็ต้องเป็น “ธรรมชาติ” ผู้มีปัญญาด้านธรรมชาติวิทยาจึงหมายถึงคนที่สนใจเรียนรู้และเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวชอบ

สังเกตารอบตัวมีอะไรบ้าง ชอบแยกแยะสิ่งของต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นต้นไม้หรือสัตว์ อาจเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านน้ำ ธรณีวิทยา หรือเป็นนักดูดาวก็ได้ หรืออาจเป็นคนที่สามารถบอกความแตกต่างระหว่างต้นไม้พืชพันธุ์ สัตว์ นก แมลง ก่อนเมฆ ดาว ภูเขา หรือลักษณะต่างๆ ได้ ฉะนั้น ถ้าผู้เรียนเป็นผู้ที่มีปัญญาด้านธรรมชาติ ไม่ว่าจะไปที่ไหน ผู้เรียนก็จะสนใจสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยในแต่ละวันผู้เรียนสามารถพัฒนาปัญญาด้านธรรมชาติวิทยาได้โดยการเรียนรู้เรื่องราวของไดโนเสาร์ ไปชมพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ สวนสัตว์ หรือพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ การพักผ่อนเดินเล่นในสวนสาธารณะ ดูแลสัตว์เลี้ยงในบ่อน เก็บใบไม้ หิน ขนนก หรืออะไรก็ได้ที่พบเห็นในธรรมชาติ ดูนกเลี้ยงปลา ทำสวนถาด สนใจภูมิอากาศ จูงสุนัขเดินเล่น อาสาช่วยงานเพื่อสังคม ปลูกลูกไม้หรือทำสวนในบ่อน ทำอาหาร หรือดูดาว

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพหุปัญญา ของการดเนอร์ ชี้ให้เห็นถึงความหลากหลายทางปัญญาของมนุษย์ ซึ่งมีหลายด้าน หลายมุม แต่ละด้านก็มีความอิสระในการพัฒนาตัวของมันเองให้เจริญงอกงาม ในขณะเดียวกันก็มีการบูรณาการเข้าด้วยกัน เติมเต็มซึ่งกันและกัน แสดงออกเป็นเอกลักษณ์ทางปัญญาของมนุษย์แต่ละคน (Armstrong, 2003)

แนวทางการดำเนินการตามบริบทของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยเน้นหลักพหุปัญญา

ในการดำเนินการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และการนำหลักสูตรมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนนั้น ทางโรงเรียนได้มีการนำแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครู ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยเน้นหลักพหุปัญญาจะมีรายละเอียดโดยจำแนกเป็นรายด้าน 8 ด้านดังนี้

1) **ปัญญาตานภาษา(Linguistic Intelligence)** มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นฝึกให้ผู้เรียนได้อ่าน เขียน พูด และ ฟังเรื่องราวต่างๆ เช่น การจัดให้มี “มุมหน้าห้อง นานาน” การจัดให้มีกิจกรรม “ไม่เท่าเลาเรื่อง” เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการพูดเลาเรื่อง และการ แลกเปลี่ยนอภิปรายเรื่องราวต่างๆ ฝึกให้ผู้เรียนได้ เขียนเรียงความ แต่งกลอน คำคล้องจองในวาระ โอกาสสำคัญ มีการจัดการแข่งขันโต้วาที สนับสนุน ให้ผู้เรียนพกสมุดจดเล่มเล็กไว้กับตัว เพื่อจดบันทึก สิ่งที่คุณเรียนนึกขึ้นได้ สนับสนุนให้ผู้เรียนมีสมุด คำศัพท์ของตัวเอง เพื่อเป็นการทบทวนคำศัพท์ ภาษาอังกฤษ แนะนำให้ผู้เรียนได้ลองเขียนไดอารี่ สวนตัว สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสได้เรียนรู้ ภาษาอื่นเพิ่มเติม เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษา ฝรั่งเศส ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น อีกทั้งยังมีการ ส่งผู้เรียนเข้าร่วมการแข่งขันตามความเหมาะสม ของแต่ละกิจกรรมด้วย

2) **ปัญญาตานตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence)** มีการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ ฝึกฝนการทำงานในรูปแบบของการคิดวิเคราะห์ แยกปัญหา หรือการนำทักษะความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่มา ประยุกต์ใช้ เช่น การทำโครงงาน ฝึกให้ผู้เรียนได้มี วิธีการแก้ปัญหา ตามหลักเหตุผล และความ น่าจะเป็น ให้ผู้เรียนได้ลองทำแบบจำลองต่าง ๆ เช่น บ้านพักอาศัย หรือสถานที่ที่สำคัญที่ผู้เรียน สนใจ อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถฝึกทักษะผ่านเกม ต่างๆ เช่น การเล่นโดมิโน ซึ่งผู้เรียนสามารถใช้ บริการได้ที่ห้องสมุด หรือผู้เรียนสามารถใช้ บริการห้องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมที่ผู้เรียน สนใจ มีการจัดตั้งชมรมคณิตศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียน ได้เข้าร่วมเพื่อเพิ่มพูนทักษะ ในด้านความคิดคำนวณ และการจัดงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์ มีกิจกรรม ฝึกสมองยามเช้าในทุกวันพุธ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึก ฝนกระบวนการ ด้านการคิดในรูปแบบต่าง ๆ ตาม กิจกรรมที่จัดของแต่ละสัปดาห์

3) **ปัญญาตานมิติสัมพันธ์ (Visual-Spatial Intelligence)** มีการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทาง ด้านศิลปะ การวาดภาพเหมือนจริง โดยมีมุมมอง ที่ต่างกัน หรือการทำงานปน งานประดิษฐ์ต่าง ๆ เช่น การทำกระทง การทำการ์ดอวยพรในวาระ โอกาสต่างๆ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนา การอย่างอิสระ ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการแยกประเภท สิ่งของต่างๆ จัดให้มีการทัศนศึกษาตามสถานที่ หรือพิพิธภัณฑ์ต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับงานศิลปะ หรือ แบบจำลอง เช่น พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้ง เปนต้น ฝึกให้ผู้เรียนลงมือทำงานศิลปะหรืองานที่ต้องใช้ ความคิดสร้างสรรค์ การเปรียบเทียบ การ ออกแบบ ความสมดุลของรูปร่าง ให้ผู้เรียนได้มี โอกาสทำด้วยตัวเอง ให้ผู้เรียนลองสังเกตแผนผัง โฆษณา หรือแผนผังประชาสัมพันธ์ที่ต่าง ๆ แล้วลองนำมาเปรียบเทียบกัน อีกทั้งครูจะเป็นคน เก็บบันทึกภาพกิจกรรม โดยในทุกกิจกรรมจะมี การถ่ายภาพ เพื่อเก็บเอาไว้อธิบายปรับปรุงในการทำ กิจกรรมครั้งต่อไป เพื่อเป็นการฝึกทักษะด้านมิติ สัมพันธ์ให้ชำนาญขึ้น ครูฝึกให้ผู้เรียนได้ทำแผนที่ ความคิด (Mind Mapping) อีกด้วย

4) **ปัญญาตานร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence)** มีการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัส ฝึกให้ผู้เรียนใช้ร่าง กายและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อส วนต่างๆ ของร่างกาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ แสดงออกในโอกาสต่างๆ เช่น งานประจำป โรงเรียน ให้ผู้เรียนได้เต้นรำ หรือเล่นละคร หรือ การแสดงบทบาทสมมติ ฝึกการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การเล่นกีฬาในช่วงเวลาพัก หรือ จัดให้มี ชมรมแอโรบิก หรือ ชมรมกีฬา พร้อมทั้งมีการ สนับสนุนให้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางด้านกีฬา ได้เข้าร่วมการแข่งขัน เช่น กีฬาวายน้ำ ฟุตบอล หรือ วอลเลย์บอล มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตร นารี และให้ผู้เรียนได้ฝึกการผจญภัย เพื่อเป็นการฝึ กใช้ทักษะทางด้านร่างกายและการทำงานเปนทีม

5) **ปัญญา ดานดนตรี (Musical Intelligence)** มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นใช้เพลงในการประกอบการเรียนในห้องเรียน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน หรือการใช้เพลงเป็นสื่อการสอน จัดให้มีชมรมโพลคของชมรมวงโยธวาทิต และให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถทางด้านดนตรี สำหรับวงโยธวาทิต มีการสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าร่วมการแข่งขันในระดับประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านดนตรีที่ผู้เรียนพึงพอใจ มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร้องเพลงรวมกัน เช่น กิจกรรมหน้าเสาธงตอนเช้า กิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสได้เรียนดนตรี เช่น กีตาร์ (Guitar) เบส (Bass) ไวโอลิน (Violin) เชลโล (Cello) หรือ ฮาร์ป (Harp) เพื่อปลูกฝังความมีสุนทรียภาพทางอารมณ์ให้กับผู้เรียน มีการจัดประกวดร้องเพลงในรูปแบบต่างๆ ฝึกให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ผลงานจากเศษวัสดุเหลือใช้เอามาเป็นเครื่องดนตรี เพื่อใช้ในงานวันกีฬาสีโรงเรียน เป็นต้น

6) **ปัญญา ดานมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence)** มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน เป็นกิจกรรมกลุ่ม มีการอภิปรายรวมกัน เรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีการจำลองสถานการณ์และสร้างกิจกรรมกลุ่มในรูปแบบที่ต่างกันไป ฝึกให้ผู้เรียนได้ลองทำแผนผังครอบครัว (Family Tree) มีการสร้างความอบอุ่นให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ หรือให้ผู้เรียนได้เขียนจดหมายถึงบุคคลที่ผู้เรียนประทับใจ ฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความโอ้ออมอารี ด้วยการบริจาคของผาโครงการกิจกรรมวันเด็ก ที่โรงพยาบาลเด็ก ซึ่งทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้เรียนจึงควรได้รับการฝึกฝนเพื่อเป็นบุคคลที่ดีในสังคมต่อไป

7) **ปัญญา ดานการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)** มีการจัดการ

เรียนการสอน ที่มุ่งเน้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความเป็นตัวเอง ให้ได้ทำงานตามลำพัง โดยให้ผู้เรียนทบทวนตัวเองอยู่เสมอว่า “ตนคือใคร” “มีหน้าที่อะไร” แนะนำให้ผู้เรียนลองเขียนไดอารี่ส่วนตัวของตัวเอง สอนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง ด้วยการให้ผู้เรียนสร้างความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือให้กับตนเอง ตั้งแต่การแต่งตัว ไปจนถึงมารยาทในสังคม หรือวางแผนโครงการที่สอนน้องอ่านหนังสือ หรือการนิมนต์พระมาเทศน์ในโครงการธรรมะเดลิเวอรี่ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นตัวตนของผู้เรียน เช่น เรื่องรักในวัยเรียน เป็นต้น อีกทั้งสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างความรู้สึกรักอันดีในการทำมาความดี และการเป็นคนดี ภายใต้โครงการธนาคารความดี เพื่อปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม และการมีจิตสาธารณะเมื่อผู้เรียนได้ก้าวสู่สังคมอย่างแท้จริง

8) **ปัญญา ดานธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence)** มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานด้านเกษตรกรรมหรือที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติโดยจัดให้มีแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนลองปลูกพืชแบบง่าย เช่น การปลูกผักบุ้ง หรือแตงกวา ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การทำนา การทำน้ำหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยมูลสัตว์ จากแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน โดยมีวิทยากรคอยให้ความรู้ นอกจากนั้น ยังมีการสร้างมุมมองในด้านธรรมชาติใหม่ ๆ เช่น การปลูกพืชไร่นา หรือแหล่งเรียนรู้เครื่องจักสาน หรือแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพร เป็นต้น ฝึกให้ผู้เรียนลองสังเกตปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ เช่น สุริยุปราคา หรือปรากฏการณ์พระจันทร์ยิ้มหรือการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่างๆ ของธรรมชาติ มีการจัดให้ผู้เรียนได้ไปทัศนศึกษาหรือออกค่ายโดยจัดไปในสถานที่ที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ เพื่อเป็นการสร้างเสริมความเข้าใจในธรรมชาติวิทยา

บุคลิกภาพผู้เรียนตามวิชาเอกที่มีความสามารถด้านต่างๆตามทฤษฎีพหุปัญญา

บุคลิกภาพผู้เรียนตามวิชาเอกที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ ตามทฤษฎีพหุปัญญา ดังแสดงในตาราง

1

ตารางที่ 1 บุคลิกภาพผู้เรียนตามวิชาเอกที่มีความสามารถด้านต่างๆตามทฤษฎีพหุปัญญา

ความสนใจ	บุคลิกภาพของผู้เรียน	ลักษณะเฉพาะ ของวิถีทางในการคิด	ลักษณะเด่นของผู้เรียน วิชาเอกตามหลักสูตร โรงเรียนสาธิต มศว ประสาน มิตร(ฝ่ายมัธยม)
สนใจเรียนรู้ ทางด้านคำศัพท์ และภาษา	<u>ชอบ</u> เขียน เล่านิทาน <u>เก่ง</u> ในการจำชื่อ สถานที่ วันที่และ รายละเอียดเล็ก ๆ น้อยๆ แมะจะไม่ สำคัญเรียนรู้ได้ดีด้วยการ ฟัง และ การเห็นคำ ต่าง ๆ	ความหมาย แบบแผน รูปแบบจุดมุ่งหมาย การฟัง การอ่านโครงสร้างภาษา ความรู้สึก การอุปมา อุปมัย	วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาเอกภาษาอังกฤษ IEM วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส วิชาเอกภาษาอังกฤษ-อาเซียน วิชาเอกภาษาจีน วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น
สนใจในเรื่องของ ตรรกะและ คณิตศาสตร์	<u>ชอบ</u> การทดลอง การแก้ปัญหา การทำงานเกี่ยวกับตัวเลข ตั้งคำถาม <u>เก่ง</u> จำแนกประเภท การใช้เหตุผล ตรรกะ การแก้ปัญหาเรียนรู้ได้ดีด้วย การจำแนกแยกประเภท	ความจริง การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การ ตั้งสมมติฐาน ความเป็นไป ได้ การคำนวณการหา สัดส่วน	วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิชาเอกคณิตศาสตร์- วิศวกรรม วิชาเอกวิทยาศาสตร์
สนใจในเรื่องภาพ และมิติ	<u>ชอบ</u> ดูภาพ ชมภาพยนตร์ วาด การ์ตูน <u>เก่ง</u> ในการสร้างจินตนาการ สัมผัสได้ถึง ความเปลี่ยนแปลง ภาพปริศนา การอ านแผนที่ แผนภูมิเรียนรู้ได้ดี ด้วยการ มองภาพ การสร้างภาพในใจ	การรับรู้ การให้เหตุผล มิติ มุมมองด้านต่างๆ การแสดง แบบ ความสมมาตร	วิชาเอกแอนิเมชัน วิชาเอกออกแบบ วิชาเอกทัศนศิลป์ วิชาเอกคอมพิวเตอร์ วิชาเอกคณิตศาสตร์- วิศวกรรม วิชาเอกดิจิทัล มีเดียอาร์ต
สนใจในเรื่อง ดนตรี	<u>ชอบ</u> ร้อง/ฮัมเพลง ฟังดนตรี เล่นดนตรี มีการตอบสนองต่อดนตรี <u>เก่ง</u> รับรู้เรื่องเสียง การจำทำนอง ดนตรี ความสามารถรับรู้ในระดับ เสียงและจังหวะของดนตรี	ระดับเสียง ท่วงทำนอง จังหวะความถี่ของ เสียง ความสัมพันธ์ของ เสียงดนตรี การประพันธ์ เพลง การบรรเลง	วิชาเอกศิลปะการแสดง วิชาเอกดุริยางคศิลป์
สนใจในเรื่องร่าง กายและการ เคลื่อนไหว	<u>ชอบ</u> เคลื่อนไหวไปมา สัมผัสจับต้อง พูดคุย สนทนาใช้ภาษาท่าทาง <u>เก่ง</u> กิจกรรมทางกายภาพ(กีฬา/เต้น รำ/การแสดง) หัดกิจกรรมเรียนรู้ได้ดี ด้วยการ สัมผัส เคลื่อนไหวปฏิสัมพันธ์ กับเนื้อที่ จัดกระบวนการ เรียนรู้ผ านประสาทสัมผัสทางกาย	การควบคุมกล้ามเนื้อส่วน ต่างๆ การประสานงานของ อวัยวะต่างๆ การ เคลื่อนไหว การทรง ตัว ความกระฉับ กระฉ่อง ปราดเปรี้ยว ความ คล่องแคล่ว การแสดงออก	วิชาเอกพลศึกษา วิชาเอกศิลปะการแสดง วิชาเอกดุริยางคศิลป์

ตาราง 1 (ต่อ)

ความสนใจ	บุคลิกภาพของผู้เรียน	ลักษณะเฉพาะของวิถีทางในการคิด	ลักษณะเด่นของผู้เรียนวิชาเอกตามหลักสูตรโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม)
สนใจในเรื่องมนุษย์สัมพันธ์	<u>ชอบ</u> คบเพื่อนฝูงมากมาย สนทนากับคนอื่นๆ รวมกิจกรรมกลุ่ม <u>เก่ง</u> ในการทำความเข้าใจผู้คนการเป็นผู้นำ การจัดการ การสื่อสาร เรียนรู้ได้ดีด้วยการแบ่งปัน เปรียบเทียบ สร้างความเชื่อมโยง	ความสัมพันธ์ การมีปฏิสัมพันธ์ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ การจูงใจ การร่วมมือภาวะผู้นำ	วิชาเอกอาหารการโรงแรมวิชาเอกศิลปะการแสดงวิชาเอกดุริยางคศิลป์
สนใจในเรื่องของตัวเอง	<u>ชอบ</u> การทำงานตามลำพัง ทำตามความสนใจของตนเอง <u>เก่ง</u> แก้ไขความขัดแย้ง มีความเข้าใจในตนเอง มุ่งมั่นสู่เป้าหมายภายในคล้อยตามความสนใจ สัญชาตญาณและความปรารถนาของตนเองเรียนรู้ได้ดีด้วยการทำงานตามลำพัง	การเห็นคุณค่าของตนเอง การไตร่ตรอง อารมณ์เอกลักษณ์การเลือกทางเลือก ความเชื่อมั่น ดุลยภาพ	สอดคล้องทุกวิชาเอก
สนใจในเรื่องธรรมชาติ	<u>ชอบ</u> สังเกตสิ่งต่างๆ จำสิ่งต่างๆได้ และสามารถแยกแยะสิ่งต่างๆได้ <u>เก่ง</u> ระบุชื่อสิ่งต่างๆรอบๆตัวได้ คนพบความสัมพันธ์ระหว่างของสิ่ง สร้างสรรค์กระบวนการจัดกลุ่มและเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ เรียนรู้ได้ดีด้วยการสำรวจตรวจสอบ สังเกต	ข้อสัญลักษณ์ ความสัมพันธ์ การแบ่งแยกประเภท การจัดเรียงลำดับชั้น การเชื่อมโยง	วิชาเอกวิทยาศาสตร์

บทสรุป

สติปัญญาของผู้เรียนมีหลายด้าน มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะโดดเด่นในด้านไหนบ้าง แล้วแต่ละด้านผสมผสานกันแสดงออกมาเป็นความสามารถในเรื่องใด เป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคนไป การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนที่เป็นกำลังสำคัญของชาติจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไข

ปัญหาดังบททั้งห้าบทความฉบับนี้ (Sirirattrekha, 2549)

“เด็กที่ไม่เก่งคณิตศาสตร์ อาจจะมีความสามารถในการใช้ภาษาดี เด็กที่ไม่เก่งทั้งคณิตศาสตร์ และภาษา อาจเป็นเลิศทางศิลปะ เด็กที่ไอคิวปกติ อาจเป็นอัจฉริยะทางกีฬา เด็กที่ไอคิวต่ำกว่าปกติ อาจเป็นอัจฉริยะทางดนตรี เด็กที่ไอคิวสูง อาจเก่งหลายเรื่อง แต่ไม่รู้ว่ตนเองโดดเด่นเรื่องใดเด็กที่ไม่เก่งทั้งคณิตศาสตร์ ภาษา ดนตรี กีฬา และศิลปะ ก็สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข มีเพื่อนฝูงมากมาย ได้เช่นกัน”

References

- Armstrong. (2003). **You're Smarter Than You Think : A Kid's Guide to Multiple Intelligences**. United State of America: Free Spirit Publishing.
- Fhanchearn, Noraruch. (2552). **Theory of Multiple Intelligences—The Answer to The New Educational Management, 10th edition**. Bangkok: Dansutthakarnpim. [Online] Available from <http://www.ffc.or.th> [Accessed: March 27th, 2018].
- Gardner,H. (1993). **Multiple Intelligences: The Theory in practice**. New York: Basic Books.
- Kaewdang, Rung. (2540). **Revolutionizing Thai Education**. Bangkok: R.S.P.
- Khamanee, Tisana. (2552). **Teaching Science for Effective Learning Process**.
- Ministry of Education. (2544). **Knowledge and Standards of Learning of Foreign Language**.
- Office of The National Education Commission. (2544). **Reforming The Learner-Centred Educational Teaching**.
- Pibulchol, Chaleawsri. (2544). **108 Ways to Measure and Evaluate Multiple Intelligences, 1st edition**. Bangkok: Pearson Education Indo-China.
- Piyawarotai, Sanicha. (2546). **Primary School Administration of Sacred Heart Nonthaburi School**. Master Thesis. Organization Management. Bangkok: Krirk University. [Photocopy].
- Sirirattrekha, Taweasuk. (2549). **Theory of Multiple Intelligences 'Knowledge Creation'**. Bangkok: Candid Media. [Online] Available from: <http://www.happyhomeclinic.com> [Accessed: January 20th, 2018].
- Taengpech, Nutha. (2550). **'Oye' points out Thai kids lack analytical skill, advocates learning outside of class**. Bangkok: Matichon. [Online] Available from <http://gotoknow.org/blog/phom/59134> [Accessed: March 27th, 2018].
- Tosom, Somchai. (2552). **Multiple Intelligences**. [Online] Available from <http://learners.in.th/blog/somchaiy/256853> [Accessed: March 27th, 2018].